

Nr 53.

Ankom till riksdagens kansli den 16 maj 1924 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring i vissa delar av stadgan om skjutsväsendet den 22 juni 1911.

(2:a avd.)

I en till riksdagen den 14 mars 1924 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 197, har Kungl. Maj:t under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogat förslag till förordning om ändring i vissa delar av stadgan om skjutsväsendet den 22 juni 1911.

Förslaget är av följande lydelse:

»Förslag

till

Förordning

om ändring i vissa delar av stadgan om skjutsväsendet den 22 juni 1911 (nr 63).

Härigenom förordnas, att 2, 5, 6, 12, 13, 15, 17—21, 23—25, 27, 28 och 32 §§, 33 § mom. 1 samt 36, 39—42, 44, 55 och 63 §§ i stadgan om skjutsväsendet den 22 juni 1911 skola i nedan angivna delar erhålla följande ändrade lydelse:

2 §.

Om inrättande, flyttning eller indragning av skjutsanstalt eller om förändring av sådan anstalts egenskap enligt 3 § förordnar Konungens befallningshavande. Innan sådant förordnande meddelas, skola trafikanter och andra, som saken kan röra, i ärendet höras vid sammanträde, som efter tillkännagivande i länskungörelserna och i ortstidning hålles antingen inför Konungens befallningshavande eller, efter dess bestämmande, inför magistrat eller kronofogde. Där omständigheterna därtill föranleda, äger Konungens befallningshavande förordna, att skjutsanstalt skall uppehållas allenast viss del av året.

5 §.

För resandes befordran skola vid skjutsanstalt hållas fullt dugliga hästar med selyg samt snygga åkdon och, där så nödigt finnes, ridsadlar, eller, där båtskjuts äger rum, farkoster till det antal för varje dygn räknat, som Konungens befallningshavande bestämmer. Där Konungens befallningshavande finner, att skjutsning bör fullgöras med motorfordon eller med sådant fordon jämte hästskjuts, skall Konungens befallningshavande därom meddela beslut med angivande tillika av det antal motorfordon för varje dygn räknat, som skall finnas att tillgå. Vid meddelandet av föreskrift, varom i första eller andra punkten förmäles, bör iakttagas, att skjutsåtgången lägges till grund för bestämmandet av hästarnas, motorfordonens eller farkosternas antal, samt att, där betydligt olika antal under olika tider av året utgår, bestämmelserna därefter lämpas.

Skjutsdygnet räknas från klockan sex förmiddagen det ena dygnet till samma tid det andra.

Om tiden för hästars, motorfordons eller farkosters inställande skall Konungens befallningshavande jämväl meddela föreskrift. Ej må därvid stadgas, att häst, motorfordon eller farkost skall inställas genast vid anfordran, eller att inom kortare tid än en timme efter anfordran skall tillhandahållas större antal hästar, motorfordon eller farkoster än det, som under näst föregående år dagligen i medeltal vid skjutsanstalten utgått.

Skall vid viss skjutsanstalt utgå såväl skjuts efter häst som med motorfordon, äger den resande bestämma det fortskaffningsmedel, varav han vill begagna sig, dock att, där naturhinder skäligen kan anses möta mot användande av motorfordon, skjutsen må utgöras efter häst. Där allenast motorfordon tillhandahålles, äger under sådana förhållanden den resande icke att påfordra skjuts.

Är skjuts beställd före den resandes ankomst, skola de hästar, motorfordon eller farkoster, vilka för skjutsen utlämnas, avräknas å antalet av de hästar, motorfordon eller farkoster, vilka inom den längsta tiden skola tillhandahållas.

Om olika slag av åkdon efter häst, som skola vid skjutsanstalt vara att tillgå, och deras beskaffenhet skall gälla vad Konungen vid fastställande av avgift för begagnande av sådana åkdon bestämmer.

Jämte farkost skall tillhandahållas nödig bemanning; och skall Konungens befallningshavande meddela föreskrift såväl härom som angående farkostens beskaffenhet och det högsta antal personer eller största last, som vid varje tillfälle må med farkosten befordras.

Angående beskaffenheten av för skjutsning använt motorfordon skola, utöver vad i gällande författning om motorfordon är stadgat, gälla de föreskrifter Konungens befallningshavande finner erforderligt meddela.

6 §.

Vid skjutsanstalt skola såväl gästgiveri- eller stationshållning, varmed förstås tillhandahållandet av de i 3 § härövan omförmälda förnödenheter och förmåner, som skjutsningen gemensamt upplätas på entreprenad efter ty i V kap.

därom bestämmes. Vid samma skjutsanstalt må skjutsning med olika fortskaffningsmedel kunna uppdragas åt olika entreprenörer; ägande i sådant fall Konungens befallningshavande bestämma, med vilkendera skjutsningen gästgiveri- eller stationshållningen skall vara förenad.

Om — — — — VII kap.

12 §.

Maximibeloppet av lega, som i allmänhet må uppbäras för skjuts efter häst, fastställs för varje stad, som ej hör till landsting, samt i övrigt för varje län eller, där län är fördelat i särskilda landstingsområden, varje sådant område av Konungens befallningshavande efter hörande av vederbörande stadsfullmäktige eller landsting eller, där landstinget ej är samlat, antingen dess förvaltningsutskott eller av landstinget för ändamålet särskilt utsedd nämnd. Beloppet kan sättas olika för olika delar av samma län samt för olika tider av dygnet.

Maximibeloppet av lega för skjuts med motorfordon utgår i enlighet med den av vederbörande Konungens befallningshavande jämlikt 28 § i förordningen den 15 juni 1923 om motorfordon fastställda och till varje tid gällande taxa för yrkesmässig automobiltrafik, som icke endast avser forsling av gods.

13 §.

Maximilegan för båtskjuts vid anstalt, där sådan utgöres, bestämmes genom taxa, som för den anstalt fastställs av Konungens befallningshavande.

15 §.

Åkdonslega för skjuts efter häst, varunder här förstås jämväl avgift för sadel och betsel till ridhäst, som av resande begagnas, så ock för sele, när den resande medför eget åkdon, bestämmes av Konungen.

17 §.

Skjuts utgöres i allmänhet från och till skjutsanstalt. Dock skall skjuts lämnas även från eller till annat ställe, dit farbar väg finnes, under förutsättning, att den skjutsande icke därigenom kommer att färdas längre väg än som motsvarar avståndet från skjutsanstalten, där skjutsen erhållits, till det längst därifrån belägna ombyteställe, dit skjuts med det vid tillfället begagnade fortskaffningsmedlet från anstalten utgöres.

Finnes för viss skjutsanstalt något sådant ombyteställe ej angivet, äger Konungens befallningshavande särskilt för varje slag av fortskaffningsmedel förordna angående det område, inom vilket skjuts från anstalten skall utgöras.

Där — — — — hämtningsstället.

Resande, som med skjuts ankommer till stad, vare jämväl berättigad att utan särskild ersättning med skjutsen färdas till annat ställe inom stadens planlagda område än därvarande skjutsanstalt. Kan ej härbärga å det uppgivna stället erhållas, må den resande icke förvägras att, för sökande av härbärga annorstädes, ytterligare begagna skjutsen mot särskild ersättning, beräknad efter

sjuttiofem öre hästen för varje full halvtimme, som skjuts efter häst för detta ändamål tages i anspråk, samt för motorfordon efter gällande taxa.

18 §.

Skjuts — — — — — telefonstation.

Skriftlig — — — — — göres.

Vid beställning skola uppgivas den resandes fullständiga namn, titel eller yrke och hemort ävensom det antal hästar, motorfordon eller farkoster, som påfordras, tid och ort för skjutsens tillhandahållande samt namnet å det ställe, till vilket skjutsen skall utgöras. Avser beställningen skjuts, som skall tillhandahållas vid särskilt hämtningsställe, skola vid beställningen jämväl uppgivas den resandes födelseort samt, därest den resande är utlänning, den resandes nationalitet och födelsetid.

Har — — — — — tillhanda.

19 §.

Entreprenör skall vara skyldig att under högst två timmar från den för skjutsens tillhandahållande bestämda tid låta skjuts avvakta, att resan anträdes eller skjutsbeställningen återkallas. För varje full fjärdedels timme, som av den sålunda stadgade väntningstiden förflyter efter det skjutsen å utsatt tid varit att tillgå, skall entreprenören vara berättigad att i väntningspenningar av den resande erhålla tjugufem öre för varje häst och femtio öre för motorfordon, där ej den för färd med sådant fordon gällande taxa annorledes bestämmer.

20 §.

Entreprenör — — — — — skick.

Varder resande till följd därav att honom lämnats oduglig häst eller genom å motorfordon uppkommet fel förhindrad att med erhållen skjuts fortsätta resan, skall skjutsaren vara honom behjälplig att genom beting anskaffa annan skjuts.

21 §.

Återkallar resande skjutsbeställning senare än en timme innan skjutsen skall lämnas, skall entreprenören vara berättigad att av den resande för besvär och tidspillan erhålla ersättning med en krona för varje häst eller, om beställningen avsett skjuts med motorfordon, två kronor, där ej särskild bestämmelse i sådant avseende meddelats i den för färd med sådant fordon gällande taxa.

Tillhandahålles betingad skjuts vid särskilt hämtningsställe utan att sedermera av den resande begagnas, äge entreprenören att för färden dit åtnjuta lega i förhållande till väglängden däremellan och skjutsanstalten, från vilken skjutsen utgått, dock, där skjutsen skett efter häst, minst en krona för varje häst.

Utöver — — — — — utgå.

23 §.

Åkdon må ej, med mindre entreprenören det medgiver, belastas med större tyngd av resande och resgods än, vid färd efter en häst, etthundrasextio eller, där

skjutsaren ej å åkdonet färdas, tvåhundrafyrtio kilogram, och vid färd efter två hästar eller med motorfordon fyrahundra eller, där skjutsaren ej å åkdonet färdas, fyrahundraåttio kilogram. Utgör resgods, som å åkdonet medföres, ej mer än tio kilogram för varje häst eller tjugu kilogram å motorfordon, varde det gods härvid ej beräknat.

Därest tyngden av resande och resgods överstiger, vid färd efter en häst, etthundratrettio eller, där skjutsaren ej färdas å åkdonet, tvåhundra tio kilogram samt vid färd efter två hästar eller med motorfordon trehundrafyrtio eller, om skjutsaren ej färdas å åkdonet, fyrahundratjugu kilogram, förhöjes skjutslegan med femtio procent.

Motorfordon må ej under några förhållanden belastas med större antal personer än det, för vilket fordonet enligt besiktningsinstrumentet är avsett, eller eljest med större tyngd än däremot kan anses svara. Tillika skall iakttagas, att fordonet icke lastas så tungt, att dess framförande å väg, som vid skjutsningen skall begagnas, kommer att stå i strid med i sådant avseende gällande föreskrifter.

Person — — — — vikt.

På — — — — kilogram.

24 §.

För — — — — hästar.

Till skjutsare för skjuts efter häst må ej användas person under aderton år, om ej den resande det medger; ej heller någon, som eljest uppenbarligen är för ändamålet olämplig eller oduglig.

Till förare av motorfordon må ej användas annan än den, som, enligt vad därom särskilt är stadgat, äger behörighet att vid yrkesmässig trafik tjänstgöra i sådan egenskap.

25 §.

Resande med skjuts efter häst vare berättigad att använda eget lämpligt åkdon.

27 §.

Skjuts intill en halv mil betalas såsom för en halv mil. Vid skjuts utöver en halv mil beräknas betalningen efter den tillryggalagda väglängden, dock att som full tiondedels mil räknas överskjutande del av sådan. Har uti gällande taxa för yrkesmässig trafik med motorfordon meddelats härifrån avvikande bestämmelser, lände det beträffande skjuts med motorfordon till efter rättelse.

28 §.

Resande med skjuts efter häst äge icke att fordra skyndsammare fortkomst än efter en och en fjärdedels timme på milen och, där avståndet mellan två skjutsanstalter överstiger 25 kilometer, efter en och en halv timme på milen. Är avståndet mellan skjutsanstalterna större än nu sagts, eller är vägen av svårare beskaffenhet eller av backar i hög grad besvärad, ankomme på Konun-

gens befallningshavande att för sådant skjutshåll bestämma ställe, varest entreprenören må vara berättigad att låta hästen vila, och jämväl fastställa lämplig tid härför, dock ej över en timme.

Under — — — — — beräkningsgrund.

32 §.

Dagboken, som bör bestå av erforderligt antal blad, uppdelade i särskilda kolumner för de anteckningar, vilka böra däri införas, skall å första sidan innehålla uppgift å

de särskilda skjutsanstalter, till vilka skjuts från anstalten utgöres, därest bestämmelse i sådant avseende meddelats, ävensom väglängden till dessa ställen eller ock det område, inom vilket skjuts från anstalten utgöres;

den lega, som bör erläggas för resa till en var av ovan berörda skjutsanstalter, samt uppgift å bestämd lega för mil räknat;

det antal hästar, motorfordon eller farkoster, som vid skjutsanstalten skall för de resande tillhandahållas, samt

de tider, inom vilka skjuts efter tillsägelse skall inställas.

Riktigheten — — — — — bestyrkes.

33 §.

Mom. 1. Gästgivare eller stationsföreståndare åligger tillse, att då resande ankommer till skjutsanstalt för att därstädes betinga sig härbärke eller taga skjuts, den resande i dagboken antecknar sitt fullständiga namn, titel eller yrke samt födelseort och hemort ävensom dagen, då han ankommit till skjutsanstalten. Gästgivare eller stationsföreståndare åligger vidare tillse, att den resande, innan han lämnar skjutsanstalten, i dagboken antecknar dagen, då resan ägt rum, den ort, varifrån resan företages, och den, till vilken resan ställes, ävensom, där resan anträdes med skjuts, det antal hästar eller motorfordon, som begagnas.

Är — — — — — sig.

36 §.

För varje skjutsanstalt skall i stad magistraten samt på landet kronobetjeningen öva särskild tillsyn å, att ordning och skick äro vid anstalten rådande, samt att gästgivare eller stationsföreståndare, ävensom entreprenör, där sådan finnes, behörigen fullgöra sina skyldigheter. Utgöres skjutsningen helt eller till någon del med motorfordon, skall särskild uppmärksamhet ägnas åt att dessa fordon äro så beskaffade, som i ämnet gällande författningar föreskriva, att de blivit i behörig ordning besiktigade och godkända för yrkesmässig trafik samt att de såsom förare använda personer innehava behörigt tillstånd och äro för uppgiften lämpliga.

Å — — — — — dagboken.

Förekommer — — — — — avlätas.

39 §.

För — — — — — bestämmes.

Auktion utlyses av Konungens befallningshavande genom tillkännagivande i länskungörelserna och i åtminstone en av ortens tidningar, ordinarie auktion minst en månad och ny auktion minst fjorton dagar före auktionsdagen. Därvid skall för den anstalt, auktionen avser, jämväl meddelas uppgift å de bestämda entreprenadvillkoren, så ock å antalet hästar och skjutsar med motorfordon, som under sistförflutna tre år, där anstalten så länge ägt bestånd, i medeltal vid densamma utgått. Tillkännagivande, som nyss är sagt, skall ock innehålla meddelande, att förseglade skriftliga anbud, vilka före eller vid auktionen inkomma till auktionsförrättaren, jämväl komma att upptagas till prövning.

Där — — — — — tillfälle.

Auktion — — — — — orten.

Vid — — — — — anbud.

Efter — — — — — befallningshavande.

40 §.

I början av det år, med vilket den löpande entreprenadperioden inom länet går till ända, skall Konungens befallningshavande efter vederbörande magistraters och länsmäns hörande taga under omprövning, huruvida för någon eller några skjutsanstalter inom länet någon förändring av de stadgade entreprenadvillkoren må vara behöflig, samt, i den mån anledning därtill förekommer, meddela beslut om sådan ändring.

Härefter — — — — — länet.

41 §.

Vid ordinarie auktion skall den skjutsning, varom fråga är, jämte därtill hörande gästgiveri- eller stationshållning utropas emot rättighet att av de resande i skjutslega uppbära, där fråga är om skjuts efter häst, den för orten fastställda maximilega, och där fråga är om skjuts med motorfordon, vad till varje tid betingas av den för länet gällande, av Konungens befallningshavande fastställda taxa, allt utan villkor av bidrag.

Avgives icke vare sig muntligt eller skriftligt anbud därå, skall utrop anställas med villkor av bidrag jämte rättighet att uppbära nämnda maximilega eller i fastställd taxa bestämd avgift.

42 §.

Nu — — — — — fullgörande.

Lägsta legan för skjuts med motorfordon bestämmes genom underbud i visst procenttal under fastställd kilometeravgift i den inom länet gällande taxan. Sker sedermera höjning av denna taxa, åligger entreprenören att alltjämt skjutsa för pris med samma procenttal understigande den nya taxan. Sker sänkning av den allmänna taxan, inverkar detta icke på entreprenörens rätt, såvida ej

sänkningen understiger hans ursprungliga bud, då han är skyldig ställa sig sänkningen till efterrättelse.

Är vid det eller de godkända anbuden fäst förbehåll om entreprenadbidrag, skall auktionsprotokollet för det ändamål, som avses i 44 §, av Konungens befallningshavande överlämnas, för skjutsanstalt i stad, som ej deltagar i landsting, till stadsfullmäktige och för annan skjutsanstalt till årets lagtima landsting för det län eller landstingsområde, där skjutsanstalten är belägen.

44 §.

Stadsfullmäktige — — — — — anvisas.

I — — — — — beslutas.

Därjämte åligger det landstinget att bestämma, huru anstalt i avbidan på nästa lagtima landstings beslut, varom i 56 § andra stycket sägs, skall uppehållas för det fall, att entreprenad vid anstalten icke kan åvägabringas eller av landstinget fattat beslut om anstaltens indragning icke vinner fastställelse.

55 §.

För län eller landstingsområde skall distriktets andel i bidragen utgå av landstingsmedel och av landstinget halvårsvis tillställas vederbörande entreprenörer.

63 §.

Önskar entreprenör i avseende å antal hästar och åkdon eller farkoster, som skola vid skjutsanstalt tillhandahållas, ändring i vad entreprenadkontrakt i sådant avseende innehåller, äger, på framställning av entreprenör, Konungens befallningshavande därom besluta.

Av Konungens befallningshavande jämlikt gällande författning utfärdat reglemente för yrkesmässig automobiltrafik skall, även om däri intagna föreskrifter skulle strida mot bestämmelserna i III kap. i denna stadga, gälla även i avseende å skjuts med motorfordon, som utgöres enligt denna stadga.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1925.»

Beträffande utredningen i ärendet tillåter sig utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet.

Beträffande det huvudsakliga innehållet av nu gällande skjutsstadga av den 22 juni 1911 tillåter sig utskottet hänvisa till den i propositionen (sid. 11) lämnade redogörelsen.

Som bekant utgår nämnda stadga från skjuts efter häst såsom det normala fortskaffningsmedlet vid landsvägsresor. Visserligen finnes i 63 § en bestämmelse åsyftande anpassning till motortrafiken, men denna bestämmelse lär icke hava medfört önskvärd användning av motorfordon vid skjutsning.

Nu föreliggande förslag avser att på ett mera effektivt sätt underlätta ett tillgodogörande inom skjutsväsendet av de fördelar, som automobiltrafiken medför. I samband härmed hava vissa av praktiska skäl önskvärda förenklingar i skjutsstadgans bestämmelser föreslagits.

Propositionen.

Förslagets huvudsakliga innebörd är följande.

Automobilskjutsen likställs med skjuts efter häst, vilket innebär bl. a., att för densamma fastställs viss maximilega, samt att i entreprenadvillkor jämväl kan upptagas skjuts med automobil i den utsträckning Kungl. Maj:ts befallningshavande bestämmer. Möjlighet beredes att dels under en och samma entreprenadperiod till olika personer upplåta skjutsningen efter häst och automobilskjutshållningen dels ock att anordna skjutsanstalt under viss del av året. Maximilega för automobilskjuts fastställs av Kungl. Maj:ts befallningshavande enligt den för yrkesmässig automobiltrafik fastställda taxan. Jämväl fastställandet av maximilega för hästskjuts och båtskjuts — som nu ankommer på Kungl. Maj:t — överlämnas till Kungl. Maj:ts befallningshavande. Härigenom och medelst vissa andra bestämmelser förenklas och förkortas det hittillsvarande omständliga förfarandet vid åvägabringandet av entreprenader. Jämväl skriftliga anbud komma i betraktande vid entreprenadauktion. Landstingsområdenas bidrag till skjutsentreprenaderna utbetalas direkt av landstingsmedel.

Utskottet har funnit det föreliggande förslaget till ändringar i skjutsstadgan väl avvägt. Såsom särskilt betydelsefullt vill utskottet framhålla de ökade möjligheter, som härigenom beredas att på ett praktiskt sätt begränsa anordnandet av skjutsanstalter och därigenom kostnaderna för skjutsentreprenaderna. Likaledes har genom förenklingen av förfarandet vid åvägabringandet av entreprenader ett länge närt önskemål tillgodosetts.

Utskottet.

Då utskottet sålunda icke funnit anledning till erinran mot förslaget, hemställer utskottet,

att riksdagen måtte bifalla förevarande proposition.

Stockholm den 15 maj 1924.

På jordbruksutskottets vägnar:

O. NILSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Persson, Nils, Sederholm, Boberg, Norin, Lindstrand, Lundell och Gabrielsson*, samt

från andra kammaren: herrar *Nilsson* i Tånga, *Olsson* i Broberg, *Johansson* i Uppmälby, *Lundström, Uddenberg* i Karlskoga, *Andersson* i Grimbo, *Aarnseth* och *Hedlund* i Häste.